

MĚŘENÍ PRESTIŽE A STATUSU POVOLÁNÍ

Povolání je velmi důležitá sociologická proměnná, neboť na základě povolání získává člověk své místo v sociálně stratifikační struktuře společnosti. Povolání dává člověku sociální status, od sociálního statusu se pak odvíjejí jeho sociální role (to je očekávané chování). Povolání má ovšem tu nevýhodu, že je to nominální proměnná. Je to ale proměnná, která má přinejmenším ordinální charakteristiky, vždyť pro každé povolání je třeba mít určitou kvalifikaci (vzdělání) – a to je ordinální charakteristika, dále každé povolání má svou prestiž („já jsem horník, kdo je víc“), každé povolání má různou míru složitosti a odpovědnosti, každé povolání přináší určitý příjem: „vyšší“ povolání obvykle také vyšší příjem.

Všechny tyto charakteristiky umísťují jednoho každého z nás do sociálně stratifikační struktury. Platí totiž stratifikační rovnice:

vzdělání → povolání → příjem → životní úroveň

Vidíme tedy, že kvalitativní proměnná povolání má vnitřní kvantitativní dimenze. Proto je přirozené, že vznikly snahy ji nějakým způsobem kvantifikovat:

1. Standardní mezinárodní škála prestiže povolání – SIOPS (Standard International Occupational Prestige Scale)

Škála měří prestiž povolání, vyvinuta Treimanem. Standardizace hodnotových soudů o prestiži povolání – každému povolání, jejichž seznam vychází ze seznamu povolání **ISCO** (International Standard Classification of Occupations, zpracovává Mezinárodní úřad práce v Ženevě), je přiřazena hodnota prestiže povolání.

2. Mezinárodní index socioekonomického statusu povolání – (ISEI) (International Socio-Economic Index of Occupations)

Měří socioekonomický status povolání. Nevychází z prestiže povolání, nýbrž z kombinace vzdělání, které je pro toto povolání nutné, a z průměrného příjmu, který toto povolání přináší. Hodnoty se pohybují na stupnici 10 (pomocný kuchař) až 90 (soudce).

Hodnoty ISEI jsou již zpracovány pro 271 kategorií z klasifikace ISCO.

3. Třídní klasifikace na základě povolání – EGP (Erikson, Goldthorpe, Portocarero)

Konstruován na základě následujících otázek: (*viz transparencies - Matějů*)